

Strzelecki, Zbigniew

Zakres przedmiotowy projektu "Trendy Rozwojowe Mazowsza"

Mazowsze. Studia Regionalne 3, 45-53

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

ZAKRES PRZEDMIOTOWY PROJEKTU TRENDY ROZWOJOWE MAZOWSZA

Zbigniew Strzelecki

STRESZCZENIE

Artykuł poświęcony jest realizacji projektu badawczego *Trendy rozwojowe Mazowsza* w kontekście zmiany podejścia do zarządzania regionem. Projekt koordynowany przez Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego w Warszawie i współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego jest jednym z najważniejszych projektów badawczych, realizowanych przez Samorząd Województwa Mazowieckiego. Głównym celem projektu jest stworzenie systemu przewidywania zmian społecznych i gospodarczych na Mazowszu.

W artykule omówiono strukturę projektu oraz wymieniono jego główne cele. Przedstawiono również hipotezy oraz wiodące tematy badawcze.

W drugiej części artykułu pokrótce opisana została międzynarodowa konferencja *Świat – Europa – Polska. Przyszłość Mazowsza* (27-28 maja 2009 roku), poświęcona inauguracji projektu *Trendy rozwojowe Mazowsza*. Uwzględniona została również część warsztatowa, dotycząca wskazówek oraz sugestii metodologicznych na poczet realizacji projektu.

Wprowadzenie

Współcześni ekonomiści i politycy szukają wielu rozwiązań ekonomicznych dla problemów i wyzwań wspólnej gospodarki świata i Europy¹. Aktywność ta jest szczególnie widoczna w wykorzystaniu lokalnych szans rozwojowych, tworzeniu stałych miejsc pracy oraz budowaniu potencjału innowacyjnego. Po okresie światowego kryzysu motorem rozwoju będą właśnie regiony aktywnie budujące gospodarkę konkurencyjną. W związku z tym wśród planistów i polityków coraz bardziej staje się popularny pogląd, że w kwestiach aktywności gospodarczej należy odejść od kategorii narodowych na rzecz regionów.

Dowodem tej tezy jest najnowszy raport Fabrizio Barca [Barca 2009] wykonany na zlecenie Komisji Europejskiej. Propaguje on model polityki rozwoju oparty o walory danego regionu/miejsca (*place base policy*). Polityka regionalna powinna być ukierunkowana na niewykorzystany potencjał regionów najslabiej rozwiniętych. Szczególnie biorąc pod uwagę fakt, że ich dynamika rozwoju jest większa niż regionów dojrzałych.

Obecnie kluczową rolę w rozwoju odgrywają regiony rozwijające zintegrowane podejście do tego rozwoju. Integracja różnych systemów w sieć prowadzi ostatecznie do dywersyfikacji potencjałów rozwojowych. Gospodarki takich regionów stają się bardziej elastyczne i odporne na ewentualne wahania koniunktury ogólnoświatowej.

¹ *Co ekonomiści myślą o przyszłości?* – Na to pytanie próbowali odpowiedzieć licznie zgromadzeni goście na konferencji pod tym samym tytułem, która odbyła się w Warszawie 4 listopada 2009 roku. W konferencji uczestniczyli przedstawiciele Polskiej Akademii Nauk, Komitetu Prognoz „Polska 2000 Plus”, Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, Piłskiego Towarzystwa Współpracy z Klubem Rzymskim.

W związku z koniecznością zmiany podejścia do zarządzania regionem Samorząd Województwa Mazowieckiego postanowił zrealizować projekt badawczy, którego celem głównym jest stworzenie systemu przewidywania zmian społecznych i gospodarczych na Mazowszu. Koordynowany przez Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego projekt *Trendy rozwojowe Mazowsza* jest jednym z najważniejszych projektów badawczych, realizowanych przez Samorząd Województwa Mazowieckiego.

Dzięki pozyskany na ten cel środkom z Europejskiego Funduszu Społecznego i stworzeniu sieci instytucji badających procesy rozwoju Mazowsza, projekt pozwoli uzyskać pełną i aktualną wiedzę, niezbędną do skutecznego planowania i zarządzania Mazowszem. Projekt wpłynie również na bardziej efektywne wykorzystanie środków z funduszy unijnych w następnym okresie programowania².

Struktura projektu

Projekt w trakcie realizacji przechodzi wiele zmian. Wynika to z faktu specyfiki projektów badawczych, kiedy rezultaty jednego etapu badań mają bezpośredni wpływ na zakres analiz w następnym etapie. Podobnie jest w przypadku projektu *Trendy rozwojowe Mazowsza*. Pierwszy rok realizacji projektu poświęcono w głównej mierze na konceptualizację i uszczegółowienie zakresu przedmiotowego, metodologii i struktury projektu.

Projekt w doprecyzowanej formie został zaakceptowany przez Radę Naukową projektu. Jest to ciało doradcze i nadzorujące merytoryczny przebieg realizacji projektu. Odpowiada za zakres tematyczny i wartość końcową, którą projekt powinien wypracować. Składa się z wybitnych specjalistów i ekspertów z wielu dziedzin nauk społecznych, ekonomicznych i przestrzennych.

Zespoły projektowe w porozumieniu z Radą Naukową ustaliły, że projekt będzie realizowany w trzech modułach, przy czym nie określono ich następstwa. To znaczy, że prace w poszczególnych modułach mogą przebiegać równolegle.

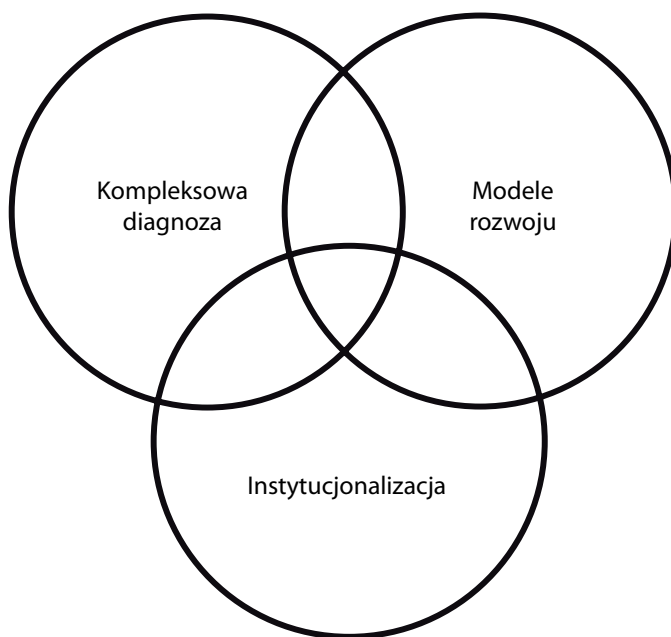
Moduł 1. Kompleksowa diagnoza. Badania naukowe i analizy sytuacji społeczno-gospodarczej województwa mazowieckiego. Efektem tego modułu będzie *Diagnoza* – dokument korelujący zjawiska społeczne i gospodarcze w przestrzeni regionu.

Moduł 2. Modele rozwoju. Wykonanie modeli, scenariuszy, prognoz i wzorców rozwoju. Będą to narzędzia służące do bieżącego monitoringu województwa mazowieckiego.

Moduł 3. Instytucjonalizacja. Powołanie zespołu ekspertów, który będzie konstruował, wdrażał i weryfikował stworzone, w trakcie projektu, narzędzia monitorowania Mazowsza.

²Szczegółowe informacje o projekcie ukazały się na łamach pierwszego numeru *MAZOWSZE Studia Regionalne* nr 1/2008, s. 173-179. Na bieżąco aktualizowana jest strona internetowa projektu www.trendyrozwojowemazowsza.pl.

Ryc. 1. Modułowa struktura projektu *Trendy rozwojowe Mazowsza*

Źródło: opracowanie własne

Hipotezy badawcze

W miarę postępu prac nad projektem dokonano zawężenia profilu badawczego. Powołana, w celu nadzoru merytorycznego nad projektem, Rada Naukowa zatwierdziła ostateczny zakres przedmiotowy. We współpracy z sekretarzem naukowym, zdefiniowała hipotezy badawcze projektu, które odchodzą od podziału na 3 bloki tematyczne (społeczeństwo, gospodarka, przestrzeń).

Hipotezy badawcze:

1. Szanse zrównoważonego rozwoju województwa mazowieckiego zależą od pokonania „bariery dualności”.
2. Struktura funkcjonalno-przestrzenna regionu podlega przemianom prowadzącym do wykształcenia się nowych i unikalnych jakościowo „stref przejściowych”.
3. Wykorzystanie potencjału Warszawy dla stymulacji procesów rozwojowych regionu uniemożliwia „luka infrastrukturalna”.
4. Brak uczestnictwa społeczności lokalnych w życiu społecznym i gospodarczym Mazowsza jest powodem niewykorzystania potencjału rozwojowego regionu.
5. Rozwój Mazowsza, jako regionu, jest niemożliwy bez wykorzystania dla tego rozwoju potencjału Warszawy.

6. Brak spójności terytorialnej jest powodem polaryzacji rozwoju gospodarczego Mazowsza.
7. Brak spójności społecznej jest barierą dla kształtowania się kapitału społecznego.
8. Niski potencjał innowacyjny Mazowsza jest głównym powodem słabej konkurencyjności Mazowsza jako regionu.
9. Wspieranie rozwoju policentrycznego, regionalnego systemu osadniczego jest warunkiem awansu cywilizacyjnego i ekonomicznego Mazowsza.
10. Niewłaściwe wykorzystanie walorów i zasobów środowiska przyrodniczego Mazowsza jest barierą dla jego zrównoważonego rozwoju.
11. Pokonanie bariery złych relacji regionu z Warszawą jest warunkiem zrównoważonego rozwoju Mazowsza.
12. Szanse rozwojowe Mazowsza determinuje jakość krajowych, europejskich i światowych powiązań regionu.

Wiodące tematy badawcze

Po wstępnej dezagregacji istniejących zagadnień badawczych na obszarze Mazowsza, której dokonano w celu dokładniejszego przyjrzenia się istniejącym problemom, przeprowadzono ponowną agregację, łącząc je w kompleksowe tematy badawcze.

- Przemiany społeczno-demograficzne województwa mazowieckiego w latach 1990-2035.
- Społeczeństwo obywatelskie i aktywność społeczna a rozwój regionu.
- Samorząd lokalny jako instytucjonalny czynnik stymulujący rozwój regionu.
- Edukacja jako czynnik rozwoju Mazowsza.
- Rynek pracy Mazowsza.
- Wykluczenie społeczne w procesach rozwoju Mazowsza.
- Pozaekonomiczne czynniki atrakcyjności Mazowsza.
- Zagospodarowanie infrastrukturalne jako czynnik rozwoju Mazowsza.
- Mazowsze jako region konkurencyjny.
- Zasoby majątku trwałego a rozwój Mazowsza.
- Przedsiębiorczość i gospodarka lokalna a rozwój Mazowsza.
- Policentryczność rozwoju Mazowsza.
- Środowisko przyrodnicze jako czynnik rozwoju Mazowsza.
- Warszawa i Obszar Metropolitalny Warszawy a rozwój Mazowsza.
- Konflikty związane z rozwojem na Mazowszu.

Wyniki wspomnianej dezagregacji były przedstawione na konferencji *Świat – Europa – Polska. Przyszłość Mazowsza*, która odbyła się 27 i 28 maja 2009 roku w Warszawie. W zorganizowanym przez Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego spotkaniu inauguracyjnym projektu uczestniczyło ponad 180 osób. Najliczniej reprezentowane były środowiska: Szkoły Głównej Handlowej, Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, Uniwersytetu Warszawskiego, Instytutu Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa, Głównego Urzędu Statystycznego oraz Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej

Akademii Nauk. W konferencji udział wzięli także pracownicy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie.

Pierwszy dzień konferencji był formą inauguracji projektu *Trendy rozwojowe Mazowsza*. Wystąpienia wprowadzające wygłosili: Adam Struzik, Marszałek Województwa Mazowieckiego, Jarosław Kalinowski, Wicemarszałek Sejmu RP oraz Danuta Hübner, Komisarz UE. W kolejnych częściach konferencji wypowiadali się przedstawiciele regionów partnerskich województwa mazowieckiego oraz eksperci OECD. W tym czasie Państwo okazję zapoznać się ze szczegółami niektórych wystąpień.

Drugi dzień konferencji miał charakter warsztatowy i poświęcony był dyskusjom na temat problemów rozwoju województwa mazowieckiego i wyzwaniom badawczym, które będą mogły być w przyszłości zrealizowane w ramach projektu.

Ze względu na ilość gości oraz ich różnorodną specjalizację zawodową, warsztaty podzielono na 3 bloki tematyczne: społeczeństwo, gospodarka, przestrzeń.

Społeczeństwo – problemy i wyzwania badawcze

Uczestnicy warsztatu poświęconego społeczemu blokowi tematycznemu uznali, że głównym czynnikiem powodzenia podejmowanych przedsięwzięć prorozwojowych jest kapitał ludzki – jego jakość związana z kwalifikacjami pracowników. Jakość kapitału ludzkiego na Mazowszu jest bardzo zróżnicowana i jest to jedna z przyczyn zróżnicowań w poziomie rozwoju, a także skuteczności przedsięwzięć mających przeciwdziałać dalszemu różnicowaniu tego poziomu. Zróżnicowanie kapitału ludzkiego widać szczególnie w kontekście wyróżnionych w województwie mazowieckim obszarów problemowych. Bez zewnętrznej pomocy nie są one w stanie „wydostać się ze swoistej zapaści rozwojowej”.

Dla istnienia silnego potencjału rozwojowego do umiejętności i wiedzy trzeba dodać więzi społeczne. Więzy te na Mazowszu są słabe, co powoduje, że mobilizacja społeczna jest utrudniona, a uczestnictwo społeczności lokalnych w życiu publicznym ograniczone. Problemem są więc zagadnienia, jak wzmocnić kapitał ludzki w regionach, w których jest on niskiej jakości oraz jak przekształcić kapitał ludzki w kapitał społeczny.

Problemem jest także „wypłukiwanie” regionu przez dominującą Warszawę. Proces ten zwiększa istniejące już różnice społeczne, sprzyja starzeniu się demograficznemu obszarów peryferyjnych. W rezultacie wykluczenie społeczne na tych obszarach pogłębia się, wpływając na zmniejszenie endogenicznych czynników rozwojowych.

Z punktu widzenia celów projektu *Trendy rozwojowe Mazowsza* kluczowe jest poznanie potrzeb i percepcji poziomu życia, czyli poziomu zadowolenia społecznego oraz identyfikacja korelacji pomiędzy poziomem zadowolenia a różnymi czynnikami, niekoniecznie związanymi z dochodami czy zasobnością materialną osób i gospodarstw domowych.

Uczestnicy warsztatu zwrócili uwagę na obecnie coraz większą rolę społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy. Do innych ważnych kwestii zaliczono m.in. problematykę migracji, a w niej strukturę ludności napływowej, która jest ważnym czynnikiem rozwoju regionu, a szczególnie Warszawy.

Gospodarka – problemy i wyzwania badawcze

Sterowanie gospodarką powinno przebiegać w sposób planowy, podporządkowany strategii wynikającej z wizji rozwoju. W Polsce brakuje systemowych rozwiązań w zakresie planowania strategicznego. Istnieją dwa przeciwstawne podejścia do tej kwestii: (1) przyjmuje się, że potrzebna jest jedna szczegółowa strategia rozwoju, (2) przyjmuje się, że żadna strategia nie jest potrzebna, ponieważ dynamika zmian powoduje, że założenia wyjściowe stają się bardzo szybko nieaktualne. W Polsce do tej pory nie stworzono instytucji, która zajęłaby się planowaniem strategicznym kompleksowo zamiast rozwiązanego Rządowego Centrum Studiów Strategicznych.

Sytuacja gospodarcza regionu zależy od wielu czynników, w tym o charakterze zewnętrznym, na które władze/zarządzający nie mają wpływu. Jediną możliwością niwelowania zagrożeń zewnętrznych jest konstruowanie długookresowych strategii opartych na rachunku następstw. W Polsce nie wykorzystuje się rachunków straconych korzyści w ramach alokacji środków.

Problemem jest także zróżnicowanie wewnątrz regionu, które jest większe niż zróżnicowania międzyregionalne. Rozpiętość dochodów na Mazowszu wynosi 5:1, podczas gdy bezpieczna relacja, gwarantująca brak niepokojów społecznych to 3:1. Mazowsze można określić, cytując prof. Czapińskiego, obszarem działania *efektywnych jednostek w nieefektywnej wspólnocie*. Na Mazowszu brak jest tzw. klastrów, co można uznać także za jeden ze skutków niedostatku kapitału społecznego.

Oddzielnym problemem jest zarządzanie rozwojem przez lokalne samorządy województwa mazowieckiego. Kwestia współpracy, przywództwa i upodmiotowienia działań to sprawy wyraźnie niedoceniane. Podobnie dzieje się ze współpracą sektorów publicznego i prywatnego. Rzadkością jest stosowanie przez przedsiębiorców z sektora MSP planowania długoterminowego; oczekują oni inicjatyw zewnętrznych. Władza publiczna jest w tym wypadku raczej pasywna. Na Mazowszu widoczna jest coraz gorsza sytuacja kapitałowa przedsiębiorstw. Dlatego też konstruowanie strategii i planów rozwoju powinno rozpocząć się od dogłębnej analizy potrzeb różnych interesariuszy.

Uczestnicy warsztatu zaproponowali, aby w wybranych przypadkach badaniami objąć również inne regiony europejskie. Badania porównawcze pozwolą ocenić kondycję ekonomiczną województwa jako całości, a także spojrzeć krytycznie na procesy rozwoju w skali subregionalnej.

Jednym z podstawowych celów projektu *Trendy rozwojowe Mazowsza* jest zbadanie kondycji ekonomicznej i finansowej gospodarki, samorządów i ludności na Mazowszu. Badaniu temu winny towarzyszyć studia na temat rynku pracy i zmian związanych z wahaniami koniunktury gospodarczej. Diagnoza rynku pracy powinna dostarczyć informacji na temat ilościowego i jakościowego stanu zasobów pracy, ich wykorzystania i dopasowania do potrzeb gospodarki oraz powiązań regionalnego rynku pracy z innymi rynkami (krajowym i międzynarodowym).

Jedna z postawionych hipotez mówi o ograniczonym potencjale innowacyjnym gospodarki Mazowsza. Badania powinny dostarczyć szczegółowych odpowiedzi na pytania, w jakim stopniu słabość innowacyjna gospodarki regionu wynika z cech głównego podmiotu, jakim są przedsiębiorstwa, a w jakim z cech systemu (powiązania między przedsiębiorstwami, instytucjami B+R, instytucjami finansowymi, władzami lokalnymi i regionalnymi, zagranicznymi właścicielami itp.)?

Badania przedsiębiorczości na Mazowszu powinny być sprofilowane, tak by można było odpowiedzieć na pytanie, czy i w jakim stopniu przedsiębiorstwa i przedsiębiorcy z regionu wpływają na rozwój regionu i czy mają potencjał, by rozwój ten stymulować?

Istotnym problemem badawczym jest również rozmieszczenie i mobilność siły roboczej. Relacje między podażą/dostępnością mieszkań i zapotrzebowaniem na pracę są jednym z czynników warunkujących rozwój gospodarczy. Relacje te mają różnorakie implikacje, mogą wpływać na mobilność ludności, obciążenie sieci infrastrukturalnych, preferencje lokalizacyjne przedsiębiorstw. Z praktycznego punktu widzenia ważne jest to, że wiele elementów gospodarki mieszkaniowej i rynku mieszkaniowego bezpośrednio lub pośrednio zależy od decyzji władz samorządowych – wojewódzkich i lokalnych. Dlatego też analizie powinny poddane być działania tychże władz, odnoszące się do kształtowania rynku mieszkań i generalnie rozwoju budownictwa mieszkaniowego.

Przeźren – problemy i wyzwania badawcze

Mazowsze jest regionem składającym się z fragmentów różnych krain geograficznych i historycznych. Teren Mazowsza pod względem ukształtowania jest jednostajny, płaski i monotony. Jedynym wyróżnikiem i urozmaiceniem są doliny Wisły oraz jej dopływów. Mazowsze jest przestrzennie niespójne, co wynika z jego historii. Fakty te determinują możliwość rozwoju przestrzennego regionu.

Uczestnicy warsztatu zaproponowali, aby przeźren Mazowsza rozpatrywać w kontekście policentryzmu i rozwoju zrównoważonego oraz w kontekście: Mazowsze a Europa i Mazowsze a Świat. Bank Światowy zwraca uwagę na problem 3D: *distance* (odległość), *division* (podział), *density* (zagęszczenie). W *Zielonej księdze* promowana jest idea 3C: *concentration* (koncentracja), *connection* (powiązania), *cooperation* (współpraca). Tymczasem Mazowsze boryka się z problemem 3R: różnicowanie, rozpraszanie, rozlewianie.

Wiedza o Mazowszu bazuje na statystyce, czyli jest statyczna, bo nie znane są: skala, charakter i kierunki przepływów informacji, kapitału i ludzi. Należy zwrócić uwagę na relację Warszawa – reszta Mazowsza pod kątem dyfuzji czynników rozwojowych z Warszawy na otoczenie oraz drenażu mózgow z województwa mazowieckiego przez Warszawę.

Kwestią problemową jest policentryczność Mazowsza. Formułowane są opinie, iż szanse na policentryczny rozwój Mazowsza są nikłe ze względu na zbyt duże dysproporcje między Warszawą a pozostałymi miastami województwa. Podobnie kwestionowana jest zasadność wspierania rozwoju duopolu Łódź – Warszawa, gdyż będzie to wspieranie dwóch centrów

miejskich, a nie pasa między nimi. Przestrzeń między Warszawą a Łodzią nie posiada odpowiedniego potencjału rozwojowego, aby tworzyć trwały obszar wzrostu.

Niewątpliwie wyjątkowym obszarem problemowym Mazowsza jest Obszar Metropolitalny Warszawy (OMW). Barięą rozwojową jest niedorozwinięty system komunikacji, rzutujący na jakość i ilość powiązań Warszawy z pozostałą częścią województwa. Należy też zwrócić uwagę na kwestię powiązań Warszawy z miastami subregionalnymi z perspektywy Mazowsza, kraju i UE. Powiązania sieciowe na Mazowszu i ich znaczenie dla rozwoju to tematyka nieznaną.

Problemem powszechnie dostrzeganym jest tzw. *urban sprawl*. Rozpraszanie zabudowy i presja urbanizacyjna na tereny rolnicze i otwarte to narastający nieustannie problem. Wiąże się on z konfliktami funkcjonalno-przestrzennymi i kwestią ochrony obszarów cennych przyrodniczo. Ma on także swój wymiar ekonomiczny, gdyż przekształcenia terenów rolniczych i wprowadzanie tam nowych funkcji zależy od jakości walorów środowiskowych i kulturowych danego obszaru. Spontaniczny *urban sprawl* niszczy te walory, a więc potencjalne możliwości uporządkowanego rozwoju tych obszarów z uwzględnieniem zasad ochrony środowiska przyrodniczego. Należy zwrócić uwagę na problemy rodzące się na styku miasto – obszary wiejskie. Powstają tu nowego rodzaju interakcje funkcjonalne, które przekładają się na formy zagospodarowania przestrzennego.

Badanie przestrzeni powinno być dokonane w sposób dynamiczny – retrospektywny i prognostyczny. Analiza ta nie może być oderwana od problematyki społeczno-gospodarczej i powinna mieć charakter interdyscyplinarny. Punktem wyjścia badań powinien być rok 1990, zaś horyzont prognozy powinien sięgać roku 2030.

Szczegółnej uwagi wymaga środowisko przyrodnicze, które traktowane powinno być jako kapitał przyrodniczy i czynnik rozwoju. Krajobraz Mazowsza jest dewastowany. Brak jest mechanizmów i instrumentów pozwalających na chronienie krajobrazu oraz perspektywicznego myślenia na temat funkcji, które wprowadzane na obszary otwarte i cenne przyrodniczo wpływają na krajobraz.

Zmiany na obszarach wiejskich oraz sytuacja ośrodków subregionalnych to kolejne kwestie, istotne z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju regionu. Jakie są relacje między ośrodkami subregionalnymi a ich otoczeniem? Czy miasta subregionalne są w stanie zapewnić odpowiedni poziom usług okolicznym mieszkańcom?

Dla oceny zmian w zagospodarowaniu przestrzennym niezbędne są informacje i dane na temat zmian/przepływów w użytkowaniu ziemi w regionie, szczególnie w strefach sąsiadujących z miastami i w OMW.

Kwestią istotną z punktu widzenia zarządzania rozwojem jest legislacja dotycząca planowania i zagospodarowania przestrzennego. Kolejne specustawy wpływają niekorzystnie na rozwój, sprzyjają chaosowi i konfliktom funkcjonalno-przestrzennym. Największy wpływ na to, co dzieje się w regionie mają władze lokalne, a nie regionalne. Stąd konieczność analizy relacji między samorządami w ujęciu horyzontalnym i między samorządem regionalnym a samorządami gminnymi, w tym z Warszawą.

Zakończenie

Rada Naukowa projektu zatwierdziła w lipcu 2009 roku zakres tematyczny projektu. W niedługim czasie ogłoszone zostaną konkursy na wyłonienie wykonawców poszczególnych badań naukowych. Wyrażam nadzieję, że stworzenie kompleksowego systemu przewidywania zmian społecznych i gospodarczych w województwie mazowieckim będzie doskonałym narzędziem wspomagającym zarządzanie regionem. Projekt *Trendy rozwojowe Mazowsza* będzie również sprawdzianem współpracy między samorządem Mazowsza a instytucjami naukowymi i badawczymi.

Literatura:

Barca F., 2009, *An agenda for a reformed cohesion policy. A place-based approach to meeting European Union challenges and expectations*, kwiecień 2009.

ABSTRACT

The article describes „The development trends of Mazovia Region” project in the context of changing approaches to the management of the region. The project, coordinated by the Mazovia Office for Regional Planning in Warsaw and co-financed by the European Social Fund, is one of the most important research projects undertaken by local government of the Mazovia Region. The main aim of “The development trends of Mazovia Region” project is to create appropriate instruments of sustainable development of regional policy, focused on forecasting of social and economic changes. The article presents the structure of the project, its main objectives, the hypotheses and the leading research topics.

The second part of the article briefly describes the international conference „World - Europe - Poland. The future of Mazovia” (27 - 28.05.2009 r.). The conference was devoted to the inauguration of the “The development trends of Mazovia Region” project. The article contains also some methodological suggestions towards the project made during workshops: society, economy, space.

prof. dr hab. Zbigniew Strzelecki, profesor nadzwyczajny Szkoły Głównej Handlowej, kierownik projektu *Trendy rozwojowe Mazowsza*, dyrektor Mazowieckiego Biura Planowania Regionalnego w Warszawie (od 2003 r.), kierownik Katedry Samorządu Terytorialnego i Gospodarki Lokalnej Kolegium Ekonomiczno-Społecznego Szkoły Głównej Handlowej (od 2001 r.), prezes Polskiego Towarzystwa Demograficznego (od 1992 r.), przewodniczący Rządowej Rady Ludnościowej (od 1999 r.); członek: Komitetu Nauk Demograficznych Polskiej Akademii Nauk (od 1990 r.), Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk (od 2007 r.) i wiceprzewodniczący Komitetu „Polska 2000 plus” przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk (od 2005 r.) oraz członek Rady Statystyki (od 1998 r.). Specjalizuje się w problematyce rozwoju demograficznego, gospodarki regionalnej i lokalnej oraz planowania przestrzennego.